

НА СКІЛЬКИ ВІДСОТКІВ ХЕРСОН РОСІЙСЬКИЙ?

На тлі нагнітань у засобах масової інформації щодо підготовки та проведення російською окупаційною владою «референдуму» про створення «Херсонської народної республіки» постає закономірне питання: а чи мають росіяни бодай якісь зв'язки з Херсонщиною, зокрема історичні? З огляду на це пропонуємо читачеві ознайомитися з довідкою про минуле регіону.

Традиційно датою виникнення міста Херсон називають 1778 р., коли воно начебто було засноване російським графом О. Потьомкіним – фаворитом тогочасної російської імператриці Катерини II. У зв'язку з цим обґрунтовується імперська концепція першості росіян у заснуванні міста і розвивається наратив його «російської слави». Мовляв, на місці спорудженої в 1737 р. фортеці Олександр-Шанц царський офіцер спорудив нове поселення. Однак жоден історик «білокам'яної» не згадує бодай про те, що в спорудженні цього укріплення головна роль відводилася не російській армії, а українським козакам з Олешківської Січі. Заснована вона була на берегах Дніпра в 1711 р. поблизу сучасного Херсона, однак козаки проживали на цих землях ще з XV ст. разом зі своїми родинами.

Давність проживання українців на цих територіях підтверджують письмові документи, знайдені відомим істориком козацтва Д. Яворницьким. Зокрема, він наводить у своїй книзі витяги із заповітів місцевих жителів, які повідомляють про свої родинні скарби. Учений оперує матеріалами, датованими близько 1764 р., які свідчать про значні обсяги родинних володінь, накопичених за доволі тривалий час. Про жодні зв'язки з московською державою чи з царем місцеві жителі не згадували взагалі. До того ж, назва міста Херсон уже фігурувала в цих джерелах, написаних за півтора десятиліття до «офіційної» дати його заснування. Саме це слово також не має нічого спільного з російською культурою і походить від Херсонеса – античного міста-колонії в

Північному Причорномор'ї. Сучасниками його в V ст. до н. е. були скіфи, які проживали на сучасних українських територіях, але аж ніяк не росіяни: до 1187 р. на території сучасної Москви ніякого життя не існувало взагалі.

Навіть за часів перебування Херсона в складі Російської імперії в 1778–1917 рр. та в подальшому за радянської доби він був осередком саме українського, а не російського культурного життя. Тому прихильникам створення проросійської «Херсонської народної республіки» доцільно згадати прізвища таких відомих діячів, як І. Карпенко-Карий, М. Садовський, О. Гончар та ряд інших, чия творча активність повністю чи частково була пов'язана з цим славетним містом. Чи схвалили б вони запровадження «русского мира»?

Оригінал: <https://www.ukrinform.ru/rubric-ato/3499764-nastoasaa-istoria-hersona-k-voprosu-o-momente-ee-nacala.html>